

Revista revistelor

„Vatra”, nr. 8-9- 2013

Unul dintre numerele cele mai dense din acest an (cel puțin până la apariția numerică și a celorlalte trei) al revistei „Vatra” este numărul dublu 8-9, coordonat de Iulian Boldea. O trecere cvasitotală în revistă este evidențială. „Vatra” de față se deschide la rubrica tutelară „tolle lege” cu un poem apocaliptic: *Steaua numită Pelin (poemul clepsidra)* de Dan Damaschin. Cităm un fragment: „Cu vuiet de cascadă îți detună în auz vocabulele ceasului de pe urmă, ce nu mint. Prefără petale de cucută, înveșnicind somnul meu, steaua numită Pelin, astrul ce se cheamă Absint”. Un „in memoriam” semnat Ion Buzași este închinat teologului erudit și talentatului scriitor, părintele canonic Terulian Langa. La „carmen saeculare”, poezii de Ion Dumbravă, iar la „epica magna”, proză de scriitorul bucovinean Mihai Prepelită. Academicianul, profesorul și criticul literar Eugen Simion, etateizând anul acesta 80 de ani, este omagiat prin articole de substanță, semnate de Gheorghe Glodeanu, Marin Voicu Buciu și Maria Laura Rus. „Vatra” intră în „dialog” (prin Iulian Boldea) cu Ileana Mălăncioiu, cu o mărturisire profundă a mării poete: „acum, când mă apropii de sfârșit, am început să am obsesia vieții, dar mă rog, cu și mai multă sfințenie, să nu mor înainte de a fi murit!”. Reținem și celălalt „dialog” dintre Kocsis Francisko și Emilian Galaicu-Păun. „Cronica literară” este semnată de Mircea Muthu (despre ciclul epic *Aripile Demonului* de Mircea Tomuș), apoi, de Andrei Moldovan despre cartea de poeme, în ediție bilingvă, a lui Matei Vișniec: *Securi decapitate, Haches décapitées*, Alex Goldiș, despre debutul critic al lui Călin Crăciun, cu o carte bine primită: *Etnocritica*, iar Al. Cistelecan continuă cu diligență și ocrotitor ex-cursul critic dedicat poeteselor, aici, din alte vremi, îndemnându-ne: „cherchez la femme!”, în acest număr având-o în obiectiv pe poeta din anii 30, Florica Ciura (*Moața absolută*). „Accent” remarcabile sunt puse de Gheorghe Grigurcu, care încearcă să ne explice de ce, spre deosebire de Titu Maiorescu, E. Lovinescu, G. Călinescu sau C. Noica, alți doi impunători cărturari, Adrian Marino și Nicolae Balotă „n-au făcut școală”, motivând: „...autorul *Principiilor de estetică*, cât și cel al *Sentimentului românesc al ființei* dispuneau de o carismă personală, care n-a mai apărut nici la Adrian Marino, nici la Nicolae Balotă (...). G. Călinescu și, într-un grad încă și mai accentuat, C. Noica aveau o deschidere simpatetică pentru tineri, o generozitate umană de care atît Adrian Marino cât și Nicolae Balotă au rămas străini (...) Laborioși la un mod exemplar la interferența dintre texte și texte, s-au păstrat închiși în carapacea stricteii afirmări personale”. Dreptu-il „Starea prozei scurte”, ad litteram, nu demonstrativ critic, este exemplificată de Ion Nete, iar „contra epistemele” despre *Necrologurile din New York Times* de Franco Morette, traduse de Alex Cistelecan, avant-postează

coloana principală a acestui număr dublu al revistei din Târgu-Mureș, adică „Actualitatea lui Mircea Zăciu”. La interpretări și evocări despre Mircea Zăciu semnează: Gelu Ionescu, Ion Pop, Adrian Popescu, Marta Petreu, Mircea Braga, Georg Aesch, Ioan Mușlea, Irina Petraș, Mircea Popa, Constantin Cubleşan, Nicolae Oprea, Constantin. M. Popa, Ion Buzași, Aurel Pantea, Liviu Malița, Gheorghe Glodeanu, Mircea Țicudean, Laszlo Alexandru, Iulian Boldea, Marius Însurățelu, iar „epistolarul Mircea Zăciu” (realizat de Ilie Rad) este format din scrisorile acestuia către prietenul și profesorul Octavian Șchiu și datează din anii 1956-1957, dar și din cele adresate lui Ioan Mușlea. Tot referitor la criticul clujean: *Documente pentru biografia lui Mircea Zăciu* (selectate și editate de Dan Culcer) „din arhiva securității” – un *Referat 1956*. Despre cărți de Melania Bancea, Emilian Galaicu-Păun, Iulian Dănăcuș, Simona-Grazia Dima, Ruxandra Cesereanu, Vasile Popovici, Emil Cătălin Neghină, Mariana Gorczyca, Mircea Braga, Andrei Patraș, Virgil Todeasă, Daniela Lemnar scriu: Kocsis Francisko, Valeria Cioată, Andreea Pop, Gherasim Rusu, Ion Buzași, Gellu Dorian, Cezar Boghici, Constantin Blănar, Mihai Posada, Eduard Țară, Constantin Cubleşan și Bogdan Ulmu. Urmează „lecturile” lui Iulian Boldea, acum despre universul poetic al Ilenei Mălăncioiu, iar „cartea străină” are în vizorul Rodicăi Grigore două romane de Toni Morrison: *Jazz și Iubire*. „Tripticul” poetic îi adună împreună pe Daniel Pișcu, Laura Dan și George Luca. „Eseuri” de Marcel Cornis-Pope, Carmen-Elena Andrei, Naomi Ionică. Un „restituo” despre „cercul literar de la Sibiu”, de Dan Damaschin, ca și „aforismele” adânc culturale la „sensul giratoriu”, ale lui Ciprian Vălcan, după aceea o „addenda”, la tematica precedentului număr al revistei: *Transdisciplinaritatea cu Basarab Nicolescu*, la care contribuie Daniela Micu și Florina Moldovan-Lircă, un studiu etnologic amplu de Mihaela Rotaru, despre „un obicei care va dăinui cât va fi... moartea-moarte: masa de pomană”, arriergardează rubrica finalizatorie „talmeș-balmeș”, mereu vivace, în alertă, punctuală, despre ce se pe-trece prin revistele literare și viața noastră culturală. Păcat că, în ultimul timp, „Vatra” se găsește din ce în ce mai greu, chiar și în locul sigur distribuitor de la Muzeul Literaturii Române din București. Dar, se pare că și revistele și oamenii care le fac sunt din ce în ce mai apăsat sub vremi, nu vremile sub oameni.

„Cultura”, nr. 42 (14 nov, 2013)

Reținem din revista „Cultura” editorialul lui Ionuț Vulpescu: *Cultură și/sau bani*, unde autorul analizează acest binom prin „bunăvoința față de cultură a statului” și „legea sponsorizării”, capitele importante ale acestei dihotomii, ca și utopica strategie a „profitabilității turismului” și a „Loteriei

Naționale”, opinând astfel constructiv: „Mă întreb dacă nu cumva ar trebui să introducem anumite obligații privind cultura în pachetele de privatizare ale societăților rămase în portofoliul statului. Dacă am fi făcut asta cu băncile, de pildă, obligându-le prin contractul de privatizare să vireze, să zicem, 1% din profitul lor anual către cultură, azi am fi fost departe. Încă mai avem destule companii publice foarte bogate, care își premiază directorii și liderii de sindicat și își ridică vile de vacanță, dar nu au dat un ban pentru cultura română. Prin privatizare, cei care le cumpără ar putea (eu spun chiar că ar trebui) să fie obligați să își asume susținerea culturii române. Asta, desigur, în ipoteza că vom continua cu actuala politică bugetară, prin care culturii nu îi revine nici 0,2% din PIB”.

Cam pe același palier ideatic, Aura Christi, în articolul *Acasă – în exil*, spune: „În curând se vor împlini o sută de ani de la Marea Unire din 1918, anul în care s-au pus temeliele noului stat român. Relativ recent s-au împlinit două sute de ani de la înstrăinarea Basarabiei de trupul Țării Românești. Ce au însemnat pentru Basarabia cele două secole? Două sute de ani de singurătate și înstrăinare”. Și, tandematic, în continuare, în ideea specificului național, paralelic cu situația politică a anilor scurși, autoarea, chiar dacă retoric, se întreabă: „Cât de periculoasă este o strategie devenită pe parcursul ultimului deceniu, politică de stat, conform căreia cultura, inclusiv literatura națională, este «suspectă din punct de vedere politic»”.

La rubrica de „Cultură literară” ne-a atras atenția articolul *Spovedanie pentru umaniști*, de George Neagoe, despre cartea lui Paul Cornea: *Ce a fost. Cum a fost (de vorbă cu Daniel Cristea Enache)*: „Dincolo de statutul de cadru didactic excepțional, de îndrumător al unor proiecte fundamentale (seria „Documente și manuscrise literare inedite” la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”), de cercetător neostenit (reușind să-și schimbe, de la o vârstă la alta, preocupările și metodele de investigare), Paul Cornea a cunoscut dinăuntru comunismul-conspirativ, antifascist, stalinist, naționalist și tranzacționist (...) Cartea lui Paul Cornea este un imperativ adresat filologilor să se ocupe de profesie și, totodată, o eliberare de spectrul care încă mai bântuie Europa” (cel al naționalismului și al extremismelor de orice fel, n.n.) De citit, la aceeași rubrică, cu interes și articolul bine eșafodat a lui Ștefan Baghiu despre *Recuperarea operei lui Lucian Blaga în anii șaiszeci. O evaluare a absenței și a condițiilor receptării*, ca și incitantul „text și context” al lui Constantin Coroiu despre cartea lui George Neagoe: *Asul de pică: Ștefan Augustin Doinaș*, unde tânărul autor demistifică opinia încetățenită că autorul cerchist ar fi un mare poet. Scrie Constantin Coroiu: „Analiza lui George Neagoe întregeste un portret al lui Ștefan Augustin Doinaș, mistificator, grandoman, trișor, un cameleon ajuns director de opinie, tănuitor al propriei identități, turnător al prietenului I. Negoïtescu și al lui Haralambie Grămescu, ba turnându-se și pe sine, autodenunțându-se ca autor retrograd, burghez, al baladelor din tinerețe, anticomunist și antisecurist feroce după 1989”. Dixit!

Și, tot în „Cultura”, nr. 42, a.c., un articol omagial și de necesară istorie literară, despre Facultatea de Litere din București, care a împlinit 150 de ani de existență (un eveniment de cea mai mare importanță). Urăm și noi, ca și autorul articolului, Nicolae Constantinescu, Facultății de Litere: să trăiască, să crească și să înflorească în continuare!

Spațiul nu ne permite mai multe, dar trebuie să observăm, cu fiecare apariție a ei, că revista „Cultura” este o revistă cu teme mereu „grele”, serioase, fundamentate, bine consolidată prin conținutul divers, un pilon stabil, forte al revuisticii literare și culturale românești actuale.

„Ramuri”, nr. 10-2013

Citim, în revista craioveană „Ramuri”, un minunat poem de Gabriel Chifu: *Întâmplare în toiul nopții*, din care cităm: „Am văzut troiene de liniște cum vin și ne-acoperă,/ dune de liniște, avalanșe, uragane de liniște, munți,/ țări și continente de liniște, veacuri de liniște netulburate./ Mi-am dat seama: acum toți suntem îngropați în liniștea/ mare,/ cu începutul în cer și fără sfârșit./ Pierduți suntem în ea./ Precum bucățelele de zahăr în samovarul cu apă, uriaș,/ așa oscioarele noastre și îngrijorările ni se dizolvă/ în liniște mare, definitivă./ Nimeni n-o să ne mai găsească nicicând”.

„Subiecte”, de Gabriel Dimisianu, *Din jurnal (2011)*; de Nicolae Oprea: *I.D.S. Revanșa postumă. Doctor și doctorate*, unde, ca un bun specialist al operei lui I.D. Sîrbu, concluzionează aplicat, fără drept de apel: „Ion D. Sîrbu n-a ajuns doctor în Filosofie și Litere (specialitatea Estetică), dar opera sa, susținută de o biografie dramatică, nutrește, cum se vede, numeroase lucrări de doctorat”. „Eseuri” semnează: Adrian Popescu, Nicolae Prelipceanu, Claudiu Soare, Virgil Diaconu, iarăși jurnal, Leo Butnaru, *Jurnal despre amănatul sfârșit al lumii (Lituania, 21-28 mai 2012)*, „cronică literară”: Octavian Soviany, Constantin M. Popa, Monica Grosu, Marian Barbu, Florian Copcea (acesta, despre poetul din Banatul Sârbesc, Pavel Gătăianțu, care ne-a fost oaspete la Brașov de curând și care este prezent și în revista noastră cu un grupaj de versuri), Ștefan Vlăduțescu, Paul Aretzu, Daniela Firescu (despre prozatorul Șerban Tomșa, prezent și el în acest număr al revistei noastre), „pre-texte” de Florea Miu, poeme: Gheorghe Grigurcu, Gabriela Georghioșor, regretatul Patrel Berceanu, cu inedite, Sever Negrescu, studii: Adrian Niță, Dan Eugen Dumitrescu, acesta despre *Marin Mincu – un scriitor complet*, un „dialog” realizat de Marius Dobrin cu actorul Valentin Mihali, cronică teatrală de Toma Grigorie, iar la rubrica finală, „Meridianele textului”, Andrei Zanca aduce o versiune în limba română, din poetul german Michael Kruger.

„Ramuri”-le craiovene ale literaturii noastre poartă în continuare fructe literar-culturale distincte în peisajul revistelor de cultură din România.

ASTRAL-X